

Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen

Møteinnkalling

Utval:	Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Møtestad:	Turtagrø, Luster
Dato:	13.06.2025
Tidspunkt:	10:30

Eventuelt forfall må meldes snarast til nasjonalparkforvaltar. Vararepresentantar møter etter nærare beskjed.

Dagsorden

10:00 Ankomst og noko å bite i

10.30 Møtestart, informasjon om registrering av toppturferdsel i Hurrungane vinteren 2024/2025 v/Vegard Vereide, HVL

11:00 Styreak, referatsaker og orientering om pågåande saker

12:00 Lunsj

13:00 Rundtur ute, tilrettelagt område ved tidlegare nasjonalparkstyre og orientering om oppsett av ferdselsteljar

14:00 Avslutting og vel heim

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 15/2025	Godkjenning av innkalling og dagsorden		
ST 16/2025	Referatsaker		
RS	NiN Basiskartlegging av verneområde i Vestland 2024 - Hurrungane i Jotunheimen - Rapport frå Miljøfagleg utredning		2025/3411
RS	Basiskartlegging i verneområder 2025 - Utval av område - Utladalen		2025/3411
RS	Jotunheimen nasjonalpark - ulovleg bruk av drone til filming - oversending av sak for oppfølging etter naturmangfaldlova § 74	X	2025/6412
RS	Oppstartsmelding - utgreiingsprogram - bevaring av verdifull natur - verneplanprosess - utviding av Jotunheimen nasjonalpark - Vågå - Øystre Slidre - Årdal - Luster - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen		2025/6346
RS	Utladalen landskapsvernområde - utsiktspunkt Vettisfossen - garantisynfaring - 2025		2025/1849
ST 17/2025	Delegerte vedtak		
5/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - snødekt mark - transport av saltstein og ved - Russdalen Beitelag		2025/3036
6/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - Utladalen LVO - helikopter - montering av nye solcellepanel - Skogadalsbøen - DNT Oslo og Omegn		2025/2863
7/2025	Delegert vedtak - avslag - Jotunheimen NP - drone - prosjekt i samarbeid med Fri Flyt - filmserie - Andreas Fausko		2025/2972
8/2025	Delegert vedtak - Jotunheimen NP og Utladalen LVO - Dispensasjon - Oppsetting av mellombelse postar til turprogram - Årdal turlag		2025/3675
9/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - barmark - vedlikeholdsarbeid ved Glitterheim Turisthytte - DNT Oslo og Omegn		2025/4547
10/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - transport av materiell og utstyr - etablering av nytt avløpsrenseanlegg - Gjendebu turisthytte - DNT Oslo og Omegn		2025/4251
11/2025	Delegert sak - dispensasjon - Utladalen LVO - transport med bil på Vettisvegen - basiskartlegging - Miljøfaglig Utredning AS		2025/5749

12/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Utladalen LVO - innsamling av belegg - basiskartlegging - Miljøfaglig Utredning AS	2025/5814
13/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - etablering av teltleir med lavvoer vest for Gjende - Stiftelsen Phoenix Haga	2025/5780
14/2025	Delegert vedtak – Utladalen landskapsvernområde – Dispensasjon – 2025 – Merking og gjennomføring av konkurranse løp – Troll challenge in Norway – Raids & Adventure v/Paul Vilcot	2025/4965
ST 18/2025	Jotunheimen NP - dispensasjon 2026 - Jotunheimen Trail Run - Norsk Fjellsportforum v/ Gjermund Nordskar	2023/338
ST 19/2025	Eventuelt	

ST 15/2025 Godkjenning av innkalling og dagsorden
 ST 16/2025 Referatsaker
 NiN Basiskartlegging av verneområde i Vestland 2024 - Hurrungane i Jotunheimen
 - Rapport frå Miljøfagleg utredning 2025/3411
 Basiskartlegging i verneområder 2025 - Utval av område - Utladalen 2025/3411
 Jotunheimen nasjonalpark - ulovleg bruk av drone til filming - oversending av sak
 for oppfølging etter naturmangfaldlova § 74 2025/6412
 Oppstartsmelding - utgreiingsprogram - bevaring av verdifull natur -
 verneplanprosess - utviding av Jotunheimen nasjonalpark - Vågå - Øystre Slidre -
 Årdal - Luster - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen 2025/6346
 Utladalen landskapsvernområde - utsiktspunkt Vettisfossen - garantisynfaring -
 2025 2025/1849
 ST 17/2025 Delegerte vedtak
 5/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - snødekt mark - transport
 av saltstein og ved - Russdalen Beitelag 2025/3036
 6/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - Utladalen LVO -
 helikopter - montering av nye solcellepanel - Skogadalsbøen - DNT Oslo og Omegn
 2025/2863
 7/2025 Delegert vedtak - avslag - Jotunheimen NP - drone - prosjekt i samarbeid
 med Fri Flyt - filmserie - Andreas Fausko 2025/2972
 8/2025 Delegert vedtak - Jotunheimen NP og Utladalen LVO - Dispensasjon -
 Oppsetting av mellombelse postar til turprogram - Årdal turlag 2025/3675
 9/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - barmark -
 vedlikeholdsarbeid ved Glitterheim Turisthytte - DNT Oslo og Omegn 2025/4547
 10/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - transport av materiell
 og utstyr - etablering av nytt avløpsrenseanlegg - Gjendebu turisthytte - DNT Oslo
 og Omegn 2025/4251
 11/2025 Delegert sak - dispensasjon - Utladalen LVO - transport med bil på
 Vettisvegen - basiskartlegging - Miljøfaglig Utredning AS 2025/5749
 12/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Utladalen LVO - innsamling av belegg -
 basiskartlegging - Miljøfaglig Utredning AS 2025/5814
 13/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - etablering av teltleir
 med lavvoer vest for Gjende - Stiftelsen Phoenix Haga 2025/5780
 14/2025 Delegert vedtak – Utladalen landskapsvernområde – Dispensasjon – 2025
 – Merking og gjennomføring av konkurranseløp – Troll challenge in Norway –
 Raids & Adventure v/Paul Vilcot 2025/4965

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2023/338-9

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 06.06.2025

Utval	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	18/2025	13.06.2025

Jotunheimen NP - dispensasjon 2026 - Jotunheimen Trail Run - Norsk Fjellsportforum v/ Gjermund Nordskar

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i naturmangfoldlova § 48 første ledd, jf. § 4 i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark avslår Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen søknad om arrangement av ultraløpet Jotunheimen Trail Run.

Arrangement berører en stor del av nasjonalparken og kan komme i konflikt med siste ledd i formålsparagrafen som slår fast at «*Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*» Nasjonalparken skal først og fremst ivareta naturverdier og hensynet til det enkle friluftslivet – jf. siste ledd formålsparagrafen i verneforskrifta (§ 1). Det er ikke ønskelig at nasjonalparken blir en arena for stadig flere løp eller konkurranser, da dette kan redusere opplevelsen for andre brukere av verneområdet. Samla belastning av ulike arrangementer kan på sikt forringe verneverdiene og redusere naturopplevelsen for de som besøker nasjonalparken for å oppleve stillhet og mest mulig urørt natur – jf. naturmangfoldlova § 10. Dette understrekes av det som har kommet fram i brukerundersøkelser, der et klart flertall har uttrykt skepsis til å bruke nasjonalparken som arena for ulike konkurranser.

Jotunheimen Trail Run er planlagt i høgsesongen for friluftsliv og det naturbaserte reiselivet, og det er ikke ønskelig å legge til rette for nye arrangementer som konkurrerer med den tradisjonelle bruken av nasjonalparken. Dette løpet går gjennom hele nasjonalparken, fra øst til vest, og det vil bryte med etablert praksis der det er lagt vekt på å beholde de sentrale områdene av nasjonalparken mest mulig skjerma, av hensyn til naturmangfoldet og ønsket om å beholde noen områder for det enkle friluftslivet med minst mulig grad av forstyrrelser og kommersielle aktiviteter. En tillatelse i dette tilfellet vil derfor skape uheldig presedens.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saka

Søknad ved e-post av 28.05.25 fra Norsk Fjellsportforum v/ Gjermund Nordskar.

Saksopplysninger

Søknad om tillatelse til gjennomføring av ultraløp i Jotunheimen nasjonalpark i 2026 har følgende ordlyd:

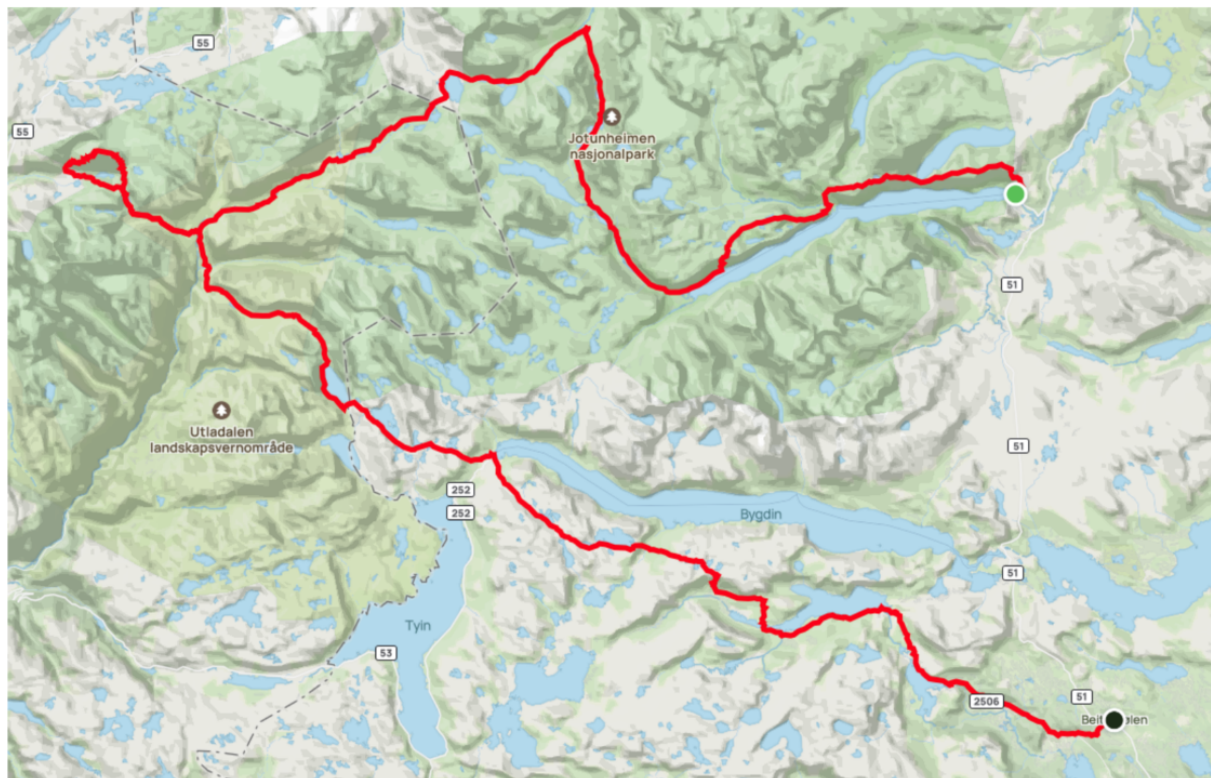
«Med dette søker vi om tillatelse til å arrangere et ultraløp i Jotunheimen Nasjonalpark første helgen i august 2026, i forbindelse med Jotunheimen Trail Run 2026.

Bakgrunn og formål:

Jotunheimen Trail Run er et arrangement som har som mål å fremme naturopplevelser og fysisk aktivitet i vakre omgivelser, samtidig som vi tar hensyn til naturen og verneområdets særpreg. Vi ønsker å tilby en unik mulighet for erfarne løpere til å oppleve Jotunheimens majestetiske landskap på en bærekraftig måte.

Planlagt løypetrase:

Løpet vil starte ved Gjendesheim og følge en rute over Besseggen til Memerubu, videre over Bukkelegeret til Gjendebu, Leirvassbu, Skogadalsbøen, Fannaråkhytta (med retur til Skogadalsbøen), Eidsbugarden/Fondsbu, via Yksendalbu til målgang ved Beitostølen. Vi understreker at løpet utelukkende vil følge eksisterende, godt brukte turstier. Se kartutsnitt over planlagt trasee nedenfor:

Traseen er inspirert av løp som som Beseggenløpet og Xreid Jotunheimen som har fått tillatelse og blitt arrangert i deler av samme traseen.

Merking og sporløs ferdsel:

Vi legger stor vekt på sporløs ferdsel og vil ikke sette opp noen form for merking i løypetraseen. Deltakerne vil være avhengige av egen navigasjonsevne, og dette vil være et krav for deltakelse. Dette minimerer vår påvirkning på naturen og bidrar til å bevare nasjonalparkens opprinnelige karakter.

Beredskap og sikkerhet:

Vi vil samarbeide tett med Røde Kors lokalt og de betjente turisthyttene langs løypa for å sikre god beredskap. Deltakerne må gjennom en søknadsprosess hvor de dokumenterer sin evne til å navigere i fjellet uten merking, samt at de er i tilstrekkelig god fysisk og psykisk form for å gjennomføre løpet på en trygg måte.

Informasjon og miljøhensyn:

Alle deltakere vil få grundig informasjon om hensyn som må tas i et verneområde og spesielt i Jotunheimen nasjonalpark. Det vil være et absolutt forbud mot å etterlate seg spor, forstyrre dyrelivet eller på annen måte påvirke naturen negativt. Vi vil gjennomføre et informasjonsmøte før løpet og distribuere skriftlig materiell om sporløs ferdsel.

Vi håper Nasjonalparkstyret vil vurdere vår søknad positivt og gi oss tillatelse til å gjennomføre ultraløpet i 2026. Etter over 10 års erfaring med å delta og arrangere slike løp i Norge, er vi trygge på at dette løpet kan gjennomføres på en måte som ivaretar både deltakernes opplevelse og nasjonalparkens verdier.»

Det er ikke søkt om speakerteneste / høgtalaranlegg eller motoriserte hjelpemiddel for gjennomføring, og det blir lagt til grunn at det ikke vil være behov for dette.

Deltakerantall er ikke anslått, men det er registrert hele 1500 deltakere på dagens løp rundt Bygdin. Traséen inn i nasjonalparken er veldig lang, og vil trolig ikke trekke så mange som det eksisterende løpet som starta opp i 2023.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av styrevedtekter sist revidert 19.01.2024

Verneformål – forskrift

§ 3, pkt. 5.2 om organisert ferdsel:

«Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet, eller ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt løyve av forvaltningsstyresmakta. Forvaltningsplanen skal avklare kva for ferdsel som krev løyve.»

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen er ikke oppdatert etter revidert verneforskrift som ble godkjent 14.11.14, men utkast fra 2008 har vært brukt som veiledende dokument. Løpstraseen går tvers gjennom nasjonalparken, frå øst til vest. De grønne sonene med ekstra streng forvaltningspraksis blir ikke berørt, jf. kart under. For de gule sonene understreker planutkastet at: *«Det er eit mål å ta vare på desse samstundes som områda vert brukt, ikkje minst for friluftsliv. Retningslinjer og tiltak tek sikte på å finne den optimale balansen mellom bruk og vern.»*

Forvaltningsplanutkastet definerer konkurranser som organisert ferdsel som krever dispensasjon fra verneforskrifta. Forvaltningsplanen har slik føring for organisert ferdsel: *«Følgjande punkt definerer når det må søkjast om særskilt løyve til organisert ferdsel (turar) til fots eller på ski:*

- *Organisert ferdsel som omfattar meir enn 50 personar pr. tur. Langs merkte stiar er grensa 100 personar pr. tur*
- *- - -*
- *Større treningsopplegg, øvingar, jaktprøver, arrangement og konkurransar (sjå kap. 8.10) må ha særskilt løyve (sjå verneforskriftene).»*

Det er ellers slike generelle føringer for konkurranser og arrangement i planutkastet fra 2008: *«Slike arrangement har mykje positivt ved at deltakarane er på tur i verneområda. Ulemper kan vere knytte til uroing av dyre- og fugleliv, andre folk på tur i området, og eventuell slitasje, og i tillegg eventuell bruk av motorferdsel for å kunne gjennomføre arrangementet. Det er gjeve løyve til desse arrangementa m.a. på vilkår av at det ikkje blir nytta motoriserte hjelpemiddel unnateke til konkret skadetransport, og at dei er avgrensa i tid. At ein ikkje nyttar motoriserte hjelpemiddel skal og gjelde for andre tiltak det kan vere ønskjeleg å gjennomføre i samband med slike arrangement, t.d. pressedekning. Arrangementa i nasjonalparken må m.a.o. ikkje bli så store at arrangementet er avhengig av motorferdsel, og ikkje vere så store at dei vert uoversiktlege, då dette lett kan føre med seg slitasje og uro.- »*

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som *«ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig»*. Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjon *må* heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjøn og instruks fra overordna myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Søknaden blir også vurdert etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlova §§ 8-12.

Presedens

Tidligere tillatelser til arrangementer i Jotunheimen og Utladalen har bl.a. vilkår av at det ikke kan benyttes motoriserte hjelpemiddel unntatt ved hendelser som medfører rednings-/skadetransport, at arrangementet gjennomføres innen én dag, og at det gjennomføres opprydding umiddelbart etter avslutta arrangement.

Det har vært nokså stor interesse for ulike arrangementer i Jotunheimen, men de fleste flerårige arrangementer/konkurranser i nasjonalparken er nå avslutta. Det som gjenstår er det gamle turløpet over Besseggen fra 1960-tallet som ble starta opp igjen i 2010. Løpet har på det meste hatt 250 deltakere.

I Utladalen landskapsvernområde har vi Vettisløpet, som går på grusvegen inn til Vetti gard. *Raid des Trolls en Norvège*, har vært gjennomført i Utladalen landskapsvernområde i noen år (sak 9/2019). Løpet følger eksisterende T-merka rute, og har et svært begrensa deltakertall (løpet hadde 24 deltakere i 2024, og 28 deltakere i 2022).

XReid ble gjennomført som en engangshendelse i 2018 – jf. sak 52/2017 som gav dispensasjon for *Xreid 2018* med inntil 250 deltakere. Søknad om utvida antall ble avslått

For å unngå uheldig presedensvirkning har det vært vektlagt å kanalisere arrangementer til robuste deler av verneområdet, dvs. i landskapsvernområdet eller i ytterkantene av nasjonalparken.

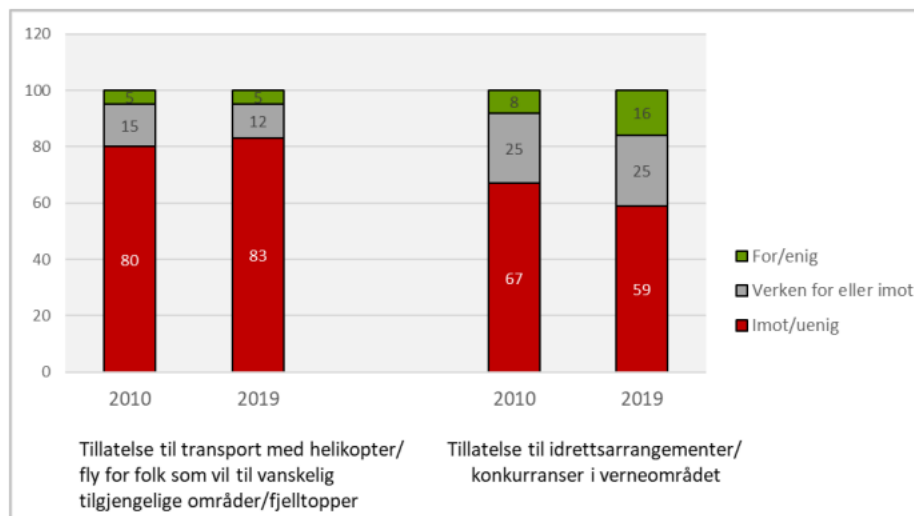
Vurdering

En eventuell dispensasjon for et større arrangement i nasjonalparken behandles etter naturmangfoldlova § 48, som gir en åpning for tiltak som *«ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig»*. Begge vilkår må være oppfylt.

Større konkurranseprega arrangementer kan av enkelte bli oppfatta som fremmedelementer i parken, jf. brukerundersøkelser utført i 2011 og 2019:

- *Bruk og brukere i Jotunheimen 1992, 2002 og 2010* – rapport nr. 7/2011 - Fylkesmannen i Oppland
- *Bruk og brukere i Jotunheimen 1992-2019* Forfatter(e): Marit Vorkinn – Rapport nr. 5 / 2020 fra Fylkesmannen i Innlandet

Utdrag av Rapport nr. 5 / 2020: «Det er i 2019, som i 2010, fortsatt få som synes det er noen god ide å tillate transport med helikopter/fly til vanskelig tilgjengelige områder/fjelltopper (figur 43). Synet på idrettsarrangementer/konkurranser har derimot endret seg noe, ved at 16% av de spurte nå synes dette kan tillates, mot bare 8% i 2010.»

Figur 43. Holdninger til bruk av helikopter og konkurranser

Dette er knytta til en generell brukerundersøkelse, og det blir i rapporten anbefalt å sjekke dette nærmere gjennom brukerundersøkelser på stedet i tilknytning til arrangementet. Det er ikke registrert konkrete tilbakemeldinger som bygger opp under denne skepsisen når det gjelder for eksempel Besseggløpet. Men det kan være grunn til å tro at holdningene til konkurranseprege aktiviteter vil bli mer negative på strekninger der forventningene om å oppleve stillhet og urørt natur er større enn når en velger å gå Besseggen, som er den mest trafikkerte ruta i hele parken. Besseggløpet er også lagt til skuldersesong, for å unngå ekstra belastning i høgsesongen, og deltakerantallet er moderat med under 250 deltakere.

Jotunheimen Trail Run har vært arrangert fra 2023 med ulike traséer i området rundt Bygdin, og har ifølge et innlegg på arrangementets Facebookside 9. nov. 2024 samlet hele 1500 deltakere: «JTR 2025 is now fully booked with the maximum number of 1,500 participants!»

Et arrangement som samler mange deltakere, betyr et langt større trykk enn de mindre arrangementene som har vært i Jotunheimen til nå. Den lange traséen som er omsøkt innen nasjonalparken vil vel pga. lengden ikke samle så mange som 1500 deltakere, men arrangementets popularitet til nå tilsier at en må være forberedt på at det kan bli et betydelig deltakertall om en først åpner for en utvidelse inn i nasjonalparken.

Jotunheimen Trail Run går gjennom sentrale deler av nasjonalparken, og det vil være viktig å se arrangementet opp mot hensynet til andre brukere. Løpet følger etablert rutenett med T-merking. Det er ikke lagt opp til merking av løypa ut over dette. Det er ikke søkt om motoriserte hjelpemiddel eller uttrykt noe ønske om å kunne dokumentere løpet med dronefilming. Det vil slik sett ha omtrent samme påvirkning på naturverdiene som ferdsel i turgrupper. Organisert ferdsel kan imidlertid få større omfang enn når det bare er ordinært friluftsliv, og siden dette er et arrangement må det gjøres en dispensasjonsvurdering etter § 3 pkt.5.2 og nml. § 48.

Arrangementet vil foregå i gul sone med anledning til tilrettelegging for friluftsliv i form av merka stier og løyper, jf. forvaltningsplanen. Samtidig må det vektlegges at Jotunheimen er en nasjonalpark der det enkle friluftslivet er en del av verneformålet, og konkurranser er ikke ensbetydende med friluftsliv – selv om det også er likhetstrekk. For mange er opplevelsen av å kunne gå alene i områder med minst mulig grad av tilrettelegging et vesentlig moment.

Med tilrettelegging for konkurranseløp vil denne opplevelsen kunne forringes, jf. holdninger som er avdekket i tidligere brukerundersøkelser.

Løpet kommer ikke i konflikt med hekkesesong for sårbare fuglearter – jf. naturmangfoldlova §§ 8-10. Omfanget av arrangementet er ukjent, og det er derfor usikkert om det vil gi slitasje på sti og terreng. Førre-var-prinsippet og hensynet til samla påvirkning (§§ 9-10 i nml.) tilsier at en bør være forsiktig med å åpne de sentrale delene av nasjonalparken for et ultraløp som synes å ha potensiale for å kunne utvikle seg til et stort arrangement. Hensynet til allmennhetens friluftsliv og naturopplevelser gjør at en vanskelig kan anbefale et nytt arrangement som berører store deler av nasjonalparken – jf. siste ledd i formålsparagrafen som sier at *«Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»*

Jotunheimen er attraktiv for mange arrangementer og konkurranser på grunn av de spektakulære omgivelsene, og det kan skape uheldig presedens om en åpner for stadig flere løp innen nasjonalparken. Spørsmålet vil bli nærmere vurdert gjennom pågående revisjon av forvaltningsplanen, og en ser at det stadig økende presset mot nasjonalparken gjør at en må forsøke å holde de sentrale områdene mest mulig urørt for å unngå at verneverdiene forringes over tid.

ST 19/2025 Eventuelt